

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

Directoraat-Generaal Wonen
en Bouwen

Turfmarkt 147
Den Haag

Kenmerk
2013-0000325165

Uw kenmerk

Datum 4 juni 2013
Betreft Toezeggingen AO Energiebesparing en Bouwregelgeving 23 mei
jl

Tijdens het Algemeen Overleg Bouwregelgeving, energiebesparing en brandveiligheid op 23 mei 2013 heb ik een aantal toezeggingen gedaan. In deze brief voldoe ik aan de volgende toezeggingen:

1. Toesturen van de reactie op het RIGO rapport over kostenoptimaliteit.
2. Inzage in de kosten voor het Rijk van het opstellen van de tijdens het overleg geagendeerde rapporten op het gebied van energiebesparing.
3. Toesturen van de reactie op de 'Wensenlijst' van de rapportage over 'Stagnatie funderingsherstel' van het Kenniscentrum Aanpak Funderingsherstel (KCAF).

Verder informeer ik u over de juiste interpretatie van het Bouwbesluit 2012 ten aanzien van NEN 1010.

Het RIGO rapport

De rapportage over kostenoptimaliteit vloeit voort uit een verplichting van de Europese Commissie (artikel 5 EPBD). De rapportage is ter informatie gestuurd naar de Tweede Kamer. Op verzoek van de Nederlandse Isolatie Industrie (NII) hebben RIGO en ERB een quick scan uitgevoerd op de opzet en verantwoording van deze berekeningen. In mijn reactie op het RIGO rapport beperk ik me tot de opmerkingen met betrekking tot de rapportage.

De kostenoptimale niveaus zijn bepaald volgens een door de Europese Commissie vastgestelde verordening EU 244/2012. Deze niveaus zijn vergeleken met de in Nederland in nauw overleg met de markt gestelde eisen voor de energieprestatie. Alle gehanteerde uitgangspunten voor de berekening van de kostenoptimale niveaus zijn conform de verordening EU 244/2012 en herleidbaar en traceerbaar in de rapportage opgenomen. Ik herken me dan ook niet in de kritiek die in het rapport staat en de hierop gebaseerde constatering van NII.

Het is mogelijk om een ander uitgangspunt te hanteren voor discontovoet en energieprijsscenario, maar uit de gevoeligheidsanalyses blijkt dat dit niet tot een wezenlijk ander resultaat leidt. Ten aanzien van de kritiek op de gehanteerde rekenmethoden om de energieprestatie te berekenen, wil ik er nogmaals op wijzen dat niet mijn ministerie, maar marktpartijen zoals de NEN-commissies hiervoor verantwoordelijk zijn. Deze berekeningen en uitgangspunten zijn destijds in de begeleidingscommissies en het Overleg Platform Bouwregelgeving (OPB) nauwkeurig afgestemd.

Kosten rapporten

Twee rapportages vloeien voort uit de eisen zoals gesteld in de Europese richtlijn Energieprestatie Gebouwen (EPBD):

- De rapportage kostenoptimaliteit (artikel 5, EPBD) € 52.538,-
- De rapportage cv keur (artikel 13, EPBD) € 36.312,17.

Kenmerk
2013-0000325165

Twee rapportages zijn opgesteld op verzoek van het ministerie zelf:

- Op het verzoek van de Tweede Kamer heeft mijn ambtsvoorganger dhr. van Middelkoop de Inspectie voor de Leefomgeving (het huidige ILT) verzocht de kwaliteit van de energielabels, waaronder het label voor utiliteitsbouw, nader te onderzoeken. Dit onderzoek inclusief rapportage heeft € 153.500,- gekost.
- De opdracht voor het onderzoek van de Vereniging van Beleggers voor Duurzame Ontwikkeling (VBDO) '*Energiebesparing in Nederlandse kantoren bij beursgenoteerde bedrijven*' maakt onderdeel uit van de beleidsontwikkeling. Bedrijven zijn volgens de Wet Milieubeheer verplicht om die energiebesparende maatregelen te nemen die zich in 5 jaar of minder terugverdienen. Uit het onderzoek blijkt dat zij naar schatting jaarlijks ruim 550 miljoen euro verliezen, omdat deze maatregelen onvoldoende worden genomen. Resultaten van het rapport worden gebruikt voor mogelijke beleidsmaatregelen om de naleving en handhaving van dit onderdeel uit de Wet milieubeheer te verbeteren. Het rapport heeft € 21.160,- gekost.

Stagnatie funderingsherstel: reactie op de 'Wensenlijst'

Het Kennis Centrum Aanpak Funderingsproblematiek (KCAF) heeft in het kader van haar recente rapportage over 'Stagnatie funderingsherstel' een 'Wensenlijst' voorgelegd. Zoals toegezegd in het Algemeen Overleg van 23 mei jongstleden hierbij mijn reactie op de suggesties van het KCAF. Ik doe dit puntsgewijs.

1. *Eén partij (wordt) verantwoordelijk voor het grondwater en (voor) het belasten van het grondwater met enkele centen per m³ ten behoeve van een in te stellen revolverend fonds voor funderingsherstel.*
In het kader van het Deltaprogramma en de door de ministeries van I&M en EZ uit te brengen Structuurvisie Ondergrond wordt gezamenlijk met betrokken partijen bekeken welke vorm van grondwaterbeheer verdere schade aan gebouwen en infrastructuur als gevolg van een te lage grondwaterstand in de toekomst kan voorkomen, daarbij wordt ook naar de verantwoordelijkheidsverdeling gekeken. Indien daar aanleiding voor is kan dit zijn beslag krijgen in de Deltabeslissing Ruimtelijke Adaptatie. Voor wat betreft het belasten van het grondwater ten behoeve van een revolverend fonds geldt dat dit een verzwarende van de lasten voor burgers en bedrijven zou betekenen; er bestaan geen voornemens tot het introduceren van een dergelijke grondwaterbelasting.
2. *Verplichting (aan) gemeenten om bewoners direct te informeren bij dreigende funderingsproblemen en grondwateroverlast-situaties.*
Gemeenten hebben al de taak om toe te zien op de veiligheid van woningen zoals volgt uit de Woningwet. Dit betreft ook de veiligheid van funderingen. Burgemeester en wethouders van een gemeente mogen zelf bepalen hoe zij deze taak uitvoeren. Hierover leggen zij verantwoording af aan de gemeenteraad. Het informeren van bewoners bij dreigende funderingsproblemen door gemeenten, past binnen deze taak. Ik wil dit niet landelijk verplichten omdat dit al voldoende kan worden opgepakt op gemeentelijk niveau. Los van de gemeentelijke taak, is de eigenaar van

een woning volgens de Woningwet primair zelf verantwoordelijk voor de veiligheid van de woning. De eigenaar zal daarom ook zelf eventuele informatie over mogelijke funderingsproblemen moeten opvragen bij de gemeente.

Kenmerk
2013-0000325165

3. *Aanpassingen (in het) Bouwbesluit zodat bouwkundige eenheden in zijn geheel hersteld worden, de opdrachtgever een nulmeting uitvoert, een bouwvergunning verplicht is en uitvoering geschiedt door gecertificeerde bedrijven.*

Funderingsherstel is al vergunningplichtig, omdat hierbij sprake is van een verandering van de draagconstructie. Dit volgt uit het Besluit Omgevingsrecht. Op grond hiervan toetst de gemeente aan de voorschriften die het Bouwbesluit geeft voor de constructieve veiligheid. Daarnaast zijn de bouwer en de eigenaar volgens de Woningwet er primair verantwoordelijk voor dat voldaan wordt aan het Bouwbesluit. Verder regelt het Bouwbesluit dat bouwwerkzaamheden er niet toe mogen leiden dat er gevaar ontstaat voor de veiligheid van gebouwen op aangrenzende percelen. De wijze waarop hier invulling wordt gegeven is overgelaten aan de bouwer of eigenaar en aan de gemeente die bevoegd gezag is. Nadere invulling hiervan in het Bouwbesluit ligt niet in de rede, omdat specifiekere landelijke regelgeving zal leiden tot meer tot administratieve en bestuurlijke lasten. Wel is door het ministerie - op verzoek van en in samenspraak met KCAF - aandacht besteed aan dit onderwerp in het Bouwbesluit-infoblad 'Bouw- en sloopwerkzaamheden'. Hierin is specifiek ingegaan op de funderingsproblematiek en wordt verwezen naar de informatie die KCAF hierover op haar website heeft staan. Verdere uitwerking van praktijkgerichte richtlijnen (zoals nulmeting, project-omvang of -uitvoering) is aan de partijen zelf. Er is geen rol voor de rijksoverheid om dit publiekrechtelijk te regelen. Op de certificering kom ik terug bij punt 6.

4. *Funderings(herstel)fonds – gevoed uit belastingen van onttrekkingen aan het grondwater met enkele centen per m³. Het funderingsfonds kan een basis worden waaraan ook partijen als rijk, gemeenten waterschappen en provincies zouden kunnen bijdragen. Hiervoor is gesteld dat veel schade voorkomen kan worden, daar is echter wel onderzoek voor nodig.*

Het grondwaterbeheer leent zich niet voor een eenzijdige sectorale benadering. Het voorstel voor de instelling van een funderingsfonds is daarom nu niet aan de orde.

5. *Aanpassing wetgeving inzake verstrekken subsidies, laagrentende leningen en/of vangnetregelingen vanuit het funderingsfonds. Het moet als een revolverend fonds kunnen functioneren. In de ideale situatie wordt funderingsherstel volledig vanuit het funderingsfonds gefinancierd. We zullen daarbij moeten accepteren dat jaarlijks een x bedrag moet worden afgeschreven.*

Zoals hiervoor aangegeven is de instelling van een funderingsfonds via een heffing op de onttrekking van grondwater nu niet aan de orde.

6. *Voorwaarde (tot) certificering (van) bedrijven voor funderingsonderzoek, advies, begeleiding en herstel.*

De certificerende instelling IKOK-BKB heeft –samen met een aantal andere partijen, waaronder het KCAF- het initiatief genomen een beoordelingsrichtlijn te ontwikkelen op basis waarvan bedrijven

gecertificeerd kunnen worden. Aan het ministerie is gevraagd hier een beperkte financiële bijdrage aan te leveren. Ik overweeg hier positief op te reageren, mits dit initiatief daadwerkelijk voldoende wordt ondersteund (zowel bestuurlijk als financieel) door private partijen.

Kenmerk
2013-0000325165

7. *Laag BTW-tarief voor funderingsherstel voor de komende 10 jaar.*
Het tijdelijk verlaagd BTW-tarief op arbeid in verband met renovatie van woningen, geldt ook voor funderingsherstel. Dit loopt tot 1 maart 2014. Er zijn thans geen voornemens dit te verlengen.
8. *Riolen moeten waterdicht zijn. Aanpassing wetgeving + 'Leidraad riolering Rioned'.*
In de beantwoording van 16 mei 2013 is al aangegeven dat de zorg voor een goede riolering de taak van de gemeenten is. Tevens is daarbij aangegeven dat door het onder het ministerie van I&M vallende Deltaprogramma (deelprogramma Nieuwbouw & Herstructurering) de vraag naar een eventuele relatie tussen concretisering grondwaterzorgplicht en lekkende rioleringen wordt gezien. Dit ter voorbereiding van de deltabeslissing ruimtelijke adaptatie die in 2015 genomen wordt door het kabinet.
9. *Funderingsparagraaf in koopcontracten verplicht stellen. Aanpassing wetgeving. Een concept funderingsparagraaf is opgenomen in de publicatie van het KCAF "Waar let ik op bij het (ver)kopen van een woning?".*
In de beantwoording van 16 mei 2013 heb ik al aangegeven hier geen voorstander van te zijn. Voor grote delen van Nederland is dit niet nodig en modelcontracten met daarin een funderingsparagraaf, werken niet afdoende. In situaties waar de koper niet bekend is met de staat van de fundering van het betreffende pand, zou hij dit eerst moeten laten onderzoeken, of deze onderzoekslast leggen bij de verkoper. In geval de verkopende partij wel bekend is met de (slechte) staat van de fundering, is hij/zij nu al gehouden om dit te melden.
10. *Subsidie KCAF zonder verplichte cofinanciering voor de komende 4-5 jaar (minimaal €300.000 per jaar). Zodra het funderingsfonds er is kan het daaruit gevoed worden. Voorlichting aan alle partijen, innovatie, aanpassing van wet- en regelgeving, certificering, implementatie funderingsproblematiek in opleidingen, zijn belangrijke speerpunten van het KCAF maar leveren geen inkomsten op.*
Op 16 mei 2013 is een aantal vragen van de Kamer beantwoord. Een van die vragen betrof al de vraag of ik bereid ben de (co)financiering van het KCAF voor 4 jaar te verlengen. Ik heb in mijn schriftelijk antwoord aangegeven dat de toenmalige minister van BZK aan de uitkering van de startbijdrage aan het KCAF een aantal voorwaarden heeft verbonden, waaronder medefinanciering door derden (zoals lokale overheden en marktpartijen). Dit met de bedoeling te bewerkstelligen dat er structurele financiering voor het kenniscentrum ontstaat. Ook is gevraagd na te gaan welke mogelijkheden er zijn ten aanzien van samenwerking met andere kennisinstellingen (zowel inhoudelijk als met betrekking tot het delen van faciliteiten). Het bestuur van het KCAF is bezig met de operationalisering van het kenniscentrum, binnen genoemde randvoorwaarden. Halfjaarlijks rapporteert het KCAF over de voortgang en vindt er op directeursniveau een voortgangsoverleg plaats. De door het ministerie van BZK verstrekte eenmalige bijdrage wordt in tranches uitbetaald en loopt tot begin 2014. In het najaar zal –aan de hand van de bereikte resultaten- met het

bestuur nader worden gesproken over het toekomstperspectief voor het KCAF. Ik wil hier niet op vooruit lopen.

Kenmerk
2013-0000325165

Rechtensverkregen niveau NEN 1010

Uit berichtgeving in de Cobouw concludeer ik dat ik bij het Algemeen Overleg een onvoldoend duidelijk antwoord heb gegeven op de vraag van het lid Jansen over het verbouwniveau voor elektrische voorzieningen. Ik heb hierbij onvoldoende scherp het verschil gemaakt tussen het Bouwbesluit 2012 en de betreffende norm NEN 1010 die in het Bouwbesluit 2012 wordt aangewezen. Ik heb bedoeld te zeggen dat bij verbouw moet worden voldaan aan het nieuwe Bouwbesluit 2012 en niet aan de nieuwste NEN 1010 norm. Voor de goede orde geef ik hierbij de juiste interpretatie van het Bouwbesluit 2012 ten aanzien van NEN 1010.

In het Bouwbesluit 2012 is opgenomen (sinds 1 april 2012) dat bij verbouw, voor veel bouwvoorschriften, mag worden uitgegaan van het rechtens verkregen niveau in plaats van het nieuwbouwniveau. Dit is gebeurd uit oogpunt van deregulering en het eenvoudiger maken om bestaande gebouwen aan te passen of een andere functie worden te geven.

Ook bij de verbouw van de elektrische voorziening moet minimaal worden voldaan aan het rechtens verkregen niveau. Dit betekent dat bij de verbouwing het veiligheidsniveau van de bestaande elektrische voorziening niet lager mag worden dan voor die verbouwing. De nieuwe delen van een elektrische voorziening hoeven bij verbouw dus niet te voldoen aan de nieuwste NEN 1010 norm, maar er kan volstaan worden met het veiligheidsniveau van de reeds aanwezige elektrische voorziening. Hierbij geldt wel als ondergrens het veiligheidsniveau dat het Bouwbesluit 2012 voorschrijft voor bestaande bouw en dat is vastgelegd in de NEN 1010 norm uit 1962. Bij de meeste bestaande gebouwen zal echter sprake zijn van een hoger rechtensverkregen veiligheidsniveau van de elektrische installatie.

In het geval dat de volledige elektrische voorziening van een bestaand gebouw wordt vervangen, is het echter wel effectief om uit te gaan van de nieuwste NEN 1010 norm. Dit is dan ook zo geregeld in het Bouwbesluit 2012. Als de volledige elektrische voorziening van een gebouw of woning wordt vernieuwd, moet voldaan worden aan de nieuwste NEN 1010 norm.

Voor wat betreft de toereikendheid van het veiligheidsniveau uit de NEN 1010 van 1962 nog het volgende. Het veiligheidsniveau uit de NEN 1010 van 1962 wordt voldoende geacht voor bestaande gebouwen; dit volgt uit het Bouwbesluit 2012. Als het veiligheidsniveau uit deze NEN 1010 genoeg is voor bestaande gebouwen, dan is deze NEN 1010 vanuit het Bouwbesluit 2012 beredeneerd ook genoeg als deze gebouwen worden verbouwd. Ik heb vanuit de bouwpraktijk geen signalen ontvangen dat het veiligheidsniveau voor bestaande bouw te laag is. Ik ga er daarom vanuit dat het veiligheidsniveau uit de NEN 1010 van 1962 voldoende is voor bestaande gebouwen en ook, als ondergrens, voor de verbouw hiervan.

Tot slot merk ik voor de volledigheid nog op dat het niet verboden is om bij verbouw uit te gaan van de nieuwste NEN 1010 norm. De keuze hiervoor laat ik vanuit de publiekrechtelijke bouwregelgeving echter over aan de markt en burgers.

Kenmerk
2013-0000325165

De minister voor Wonen en Rijksdienst,

drs. S.A. Blok